

Л. М. Городенко,
д-р наук із соц. комунік.
Інститут журналістики
КНУ імені Тараса Шевченка

Horodenko Lesia,
Candidate of Sciences on Social Communications
Associate Professor, Institute of Journalism
Taras Shevchenko National University of Kyiv

УДК 007: 304:[070+004.738.52]

Закордонна практика регулювання мережевої комунікації

International Law Practice in Network Communication

РЕФЕРАТ. У статті розглядається досвід закордонного регулювання мережевої комунікації та новітніх медій. Подається розширене бачення російських законотворців щодо діяльності мережевих ЗМІ та визначення їх правового статусу. Побіжно згадуються приклади регулювання медій в інтернеті на пострадянському просторі. Описуються приклади державного регулювання у деяких країнах Європи, Азії та в Сполучених Штатах Америки.

Ключові слова: мережева комунікація, новітні медії, регулювання.

ABSTRACT. The paper reviews the experience of foreign regulation of network communications and new media. It is represented the expanded vision of Russian laws on network media and determination of their legal status. The examples of law regulation of media in internet are described in some former Soviet countries. The examples of government regulation are described in some countries of Europe, Asia and the United States.

Keywords: network communication, new media, regulation.

Вступ. Інтернет – це найдинамічніший у розвитку інформаційно-комунікаційний простір. Як наслідок, виникають різноманітні правові колізії, коли відсутні прецеденти дії в тих чи інших умовах. Особливістю мережевого середовища є можливість комунікування та розміщення інформаційних повідомлень будь-якими користувачами. Глобальність поширення контенту спонукає різні країни по-різному реагувати на ситуації. Спроби так чи інакше вплинути на інформаційний обіг в інтернеті спостерігаються практично в усіх країнах, але реалізація цих спроб відрізняється. Розгляд правових актів, що регулюють діяльність медій в інтернеті у деяких країнах, визначає актуальність статті.

Мета – розглянути і почасти прокоментувати закордонну законодавчу практику регулювання мережевої комунікації.

Завдання:

- вивчити основні законодавчі тенденції регулювання мережевої комунікації за кордоном;

- прокоментувати російський досвід регулювання нових медій.

Російські вчені досліджують питання взаємин держави та нових форм медіа, спираючись на власний та західний досвід. Найпомітнішими є праці А. Носика, О. Акіпова, В. Циганаша, І. Рассолова та ін. Українські науковці, зокрема В. Іванов та К. Горська (Афанасьєва), активно з'ясовують вплив деяких норм інших держав на регулювання інформаційного обміну в інтернеті і можливості адаптації деяких закордонних правових актів до українських реалій.

Результати й обговорення. Один із працьків інтернету Л. Клейнрок вважає, що головна проблема сучасної мережі – відсутність свободи. На його думку, розвиток інтернету стримується штучними бар'єрами. Потреба захисту від спамерів і хакерів стимулювала появу захисних систем, які використовуються для блокування

доступу до визначених видів інформації – надто в авторитарних країнах. Це порушує базовий принцип інтернету – свободу доступу до інформації – та стримує новаторські прориви: «Верніть інтернету свободу, і сад почне квітнути. І тоді щодо розвитку інтернету можна буде зробити лише один прогноз: з'являться такі додатки, про які ви й гадки не мали» [1].

У світі немає єдиної думки щодо того, чи є мережеві медіа як такі засобами масової інформації. Причиною дискусії стало твердження, що взагалі сам собою інтернет є медією, тому будь-яке розміщення в ньому матеріалів можна прирівняти до публікації в мас-медіях. Більше прихильників має точка зору, згідно з якою інтернет – це публічне середовище; у такому середовищі можуть існувати ЗМІ, однак не всі сайти здатні претендувати на таке визначення.

Доволі оригінально це питання вирішили в Російській Федерації. Відповідно до статті 2 Закону РФ «Про засоби масової інформації» ЗМІ вважаються формою періодичного розповсюдження масової інформації, тобто це періодичні друківані видання, теле- чи радіопрोगрами та ін. Сайт в інтернеті, згідно з роз'ясненнями російського Міністерства у справах друку, телерадіомовлення і ЗМІ, є засобом масової інформації, якщо він відповідає таким вимогам: «...має постійну назву, розрахований на потенційно необмежене коло користувачів-читачів, а розміщена на ньому інформація періодично оновлюється – не рідше, ніж раз на рік» [2]. Оскільки таким вимогам відповідає більшість сайтів у мережі, то формально стати ЗМІ може перша-ліпша інтернет-сторінка, власник якої захоче її зареєструвати як медіа. Перевагою цього кроку є отримання для журналістів такого ЗМІ рівних прав з журналістами звичайних медій. Недоліком – поява можливості у держави впливати на інтернет-проект традиційними методами. Однак позиція російських урядовців є принаймні зрозумілою: інтернет-ЗМІ мають підпадати під дію загальних законів, які регулюють діяльність засобів масової інформації, і треба лише заохотити їх самостійно прилаштуватися до цих. Від червня 2011 р. у Росії діють зміни до Закону «Про ЗМІ», якими введено поняття «мережеве видання» та передбачена процедура його добровільної (не обов'язкової) реєстрації як засобу масової інформації [3].

Крім того, Російська Федерація понад десять років послуговується стандартом «ГОСТ 7.83-2001. Міждержавний стандарт. СІБІД. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості». У стандарті визначаються головні види електронних видань і місце розташування їх вихідних відомостей. Відповідно до ГОСТу «електронне видання – це електронний доку-

мент (група електронних документів), що пройшов редакційно-видавниче опрацювання, призначений для поширення у незмінному вигляді та містить вихідні відомості» [4]. Трактуювання не має вельми чітких формулювань, але видова структуризація, закладена у ГОСТі, відповідає реаліям сьогодення.

Незважаючи на наявність профільного стандарту й офіційного визначення для інтернет- і мережевих видань у законі РФ «Про ЗМІ», у російському науковому і користувачькому середовищах тривають активні дискусії щодо легалізації різних форм мережевої комунікації, про можливості збереження авторських прав та про визначальні особливості так званої громадянської журналістики, яка з розвитком соціальних мереж та блогосфери набула великого розголосу і популярності в інтернет-спільноті.

В інших країнах пострадянського простору відбуваються спроби урівноважити права мережевої та традиційної журналістики. З 2008 р. в Білорусі діє новий закон про ЗМІ [5], в якому передбачене регулювання інтернету як медіа зі всіма привілеями і відповідальністю.

Парламент *Казахстану* ухвалив закон, який прирівнює інтернет-видання до засобів масової інформації [6]. Законом передбачається, що всі інтернет-ресурси країни (у тому числі портали, форуми, блоги, чати та ін.) мають такі самі права, як і традиційні медіа. Для них вводиться заборона, яка діє для інших ЗМІ, – не поширювати інформацію, що суперечить національному законодавству.

Проте успішна реалізація більшості законів залежить від проблеми визначення суб'єктів та об'єктів інтернету, їх правової ідентифікації, яка «виявляється в тому, що суб'єкти можуть здійснювати діяльність, а об'єкти – існувати винятково у мережі без прив'язки до будь-якої території» [7].

Іншим аспектом, який часто зводить нанівець спроби державного регулювання у мережі, є її транснаціональне середовище функціонування. Хоча приклади, наведені нами далі, описують форми блокування та обмеження доступу до контенту в окремо взятих регіонах.

У цьому контексті існує низка обґрунтувань, зокрема констатується проблематичність визначення понять «місце здійснення діяльності» та «місцезнаходження комерційних підприємств» у тому вигляді, в якому вони закріплені у міжнародних договорах та конвенціях, внутрішніх законах різних держав щодо мережі інтернету. «Головна складність цих критеріїв, – наголошує російська дослідниця Л. Горшкова, – відсутність фізичного зв'язку суб'єкта правопорушення в інтернеті з визначеною територією місцезнаходження» [7].

На думку українського вченого В. Журавського, система «інформація – інформаційна

технологія – система комунікації» встановлює зміст правового режиму, «пов'язаного з регулюванням відносин у сфері створення та використання інформаційних продуктів, наданням інформаційних послуг, а також відносин, пов'язаних з інформаційними технологіями та інформаційними мережами» [8, с. 184]. Процес забезпечення інформаційних потреб різних користувачів інформації поєднує також інформаційні технології, інформаційні системи та інформаційні комунікації (мережі). Далі автор вказує, що для визначення предмета правового регулювання відносин, пов'язаних з об'єктами у вигляді інформаційних систем, слід урахувати таке:

- оскільки інформаційна система містить три елементи: інформаційний продукт, інформаційні технології та засоби комунікації, то на цю систему діють правові механізми, які регулюють її окремі елементи;

- питання правового регулювання інформаційних систем, враховуючи їх технологічний та організаційний складники, вирішують різними правовими засобами [8, с. 185].

До такої самої думки схиляється й росіянин О. Акопов, який пропонує перенести положення про захист авторських прав у традиційному розумінні на нові комунікаційні мережеві форми [9].

Дослідник І. Рассолов пропонує розглядати інтернет-право у межах інформаційного права, а особливості регулювання відносин у віртуальному просторі є швидше соціальним явищем, а не суто правовими нормами, яке використовує норми моралі й етики. «Воно базується на нових, раніше не відомих для правової науки поняттях, без використання яких жодна держава не ввійде у світове інформаційне товариство розвинених країн; оскільки всесвітній віртуальний простір не може бути власністю одного суб'єкта (людини, організації, країни), то регулювання інтернет-відносин базується на принципах правового регулювання та саморегулювання; інформаційно-правова діяльність різних суб'єктів права в інтернеті має зазвичай міжнародне спрямування і втілюється на базі норм міжнародного права, міжнародних договорів і національного законодавства; у процесі правозастосування виявляються комп'ютерні та інші правопорушення, а винних карають відповідно до норм міжнародного та національного законодавства; оцінювання ефективності правового регулювання інтернет-відносин виконують суб'єкти різних країн; можна прогнозувати, що невдовзі буде уможливлене виведення єдиних показників ефективності регулювання в галузі всесвітнього віртуального простору» [10, с. 16].

Ухвалення досконалого закону, який врегулював би всі проблеми у сфері інтернет-медіа, є

практично нереальним. Країни, чий сектор інтернету розвинутий найбільше, відмовилися від цього. Наприклад, у США Верховний Суд у 1996 р. скасував на підставі Першої поправки *Закон про регулювання інтернету* [11]. Спеціальна доповідь Державної ради Франції 1998 р. про юридичні питання, пов'язані з використанням мережі, закінчувалася висновком щодо відсутності потреби та доцільності створювати окреме правове поле для інтернету [11].

За 15 років після скасування закону про регулювання інтернету американську модель інтернет-регулювання не можна назвати цілком лібертаріарною (*див.* Прим.), оскільки модель принципу соціальної відповідальності медіа дедалі більше проникає в глобальну мережу. Більшість сайтів, зареєстрованих на території США, дотримуються принципів соціальної відповідальності перед користувачами, принципово не порушуючи американського законодавства. Законотворчість у країні щодо управління мережі і відносин у ній активно розвивається. Наприклад, у Каліфорнії ухвалено понад двадцять законів, які регулюють інтернет.

Свого часу доволі популярною була так звана «каліфорнійська» ідеологія [12], відповідно до якої:

- інтернет не підлягає законодавчому регулюванню;
- інтернет регулюється тільки судовою владою;
- регулювання відбувається за принципом «ед-хок», тобто «на цей випадок»;
- під час регулювання створюється прецедент;
- прецедент має бути публічним і розглянутим усією інтернет-громадськістю.

Для медій в інтернеті набувають особливого значення серйозні правові суперечності у законодавстві різних країн: те, що в одних країнах дозволяється, в інших може регулюватися відповідними законами чи постановами або взагалі – забороняється.

Мережеве суспільство, яке повсякчас розширюється, виробило свої правила поведінки в мережі. Більшість користувачів дотримуються їх без будь-якого владного впливу з боку державних структур. Очевидно, що норми та правила поведінки складаються як результат саморегуляції інформаційних співтовариств.

Приборкати інтернет давно, хоч і марно, намагалися в багатьох державах. Адже специфіка глобальної павутини робить порушників практично невідчужимими. Хоча у доповіді «Репортерів без кордонів», опублікованій за підсумками 2009 р., зазначається: «...у світі діють щонайменше 69 «кібердисидентів», ізольованих від суспільства через свої висловлювання у мережі» [13, с. 6].

Демократичність мережевої комунікації не завжди влаштовує уряди держав, і з 1999 р. відбуваються постійні спроби запровадити цензуру. Наприклад, у *Саудівській Аравії, Ірані,*

Єгипті, в деяких країнах колишнього СРСР органи безпеки проводять заходи, спрямовані на технічне обмеження доступу користувачів до визначених серверів і сайтів політичного, релігійного чи порнографічного характеру.

1 січня 1996 р. офіційне інформаційне агентство Китаю *Xinhua* озвучило рішення Державної Ради та Центрального Комітету Комуністичної партії про вживання заходів для вирішення проблеми неконтрольованої інформації в інтернеті, захисту країни від небажаної порнографії та «згубної інформації». 23 січня 1996 р. ухвалено положення про доступ до інтернету, згідно з яким усі наявні комп'ютерні групи повинні розпуститися і знову зареєструватися, для доступу дозволялося використовувати лише міжнародні канали, які надавали Міністерство пошти і телекомунікацій, Міністерство електронної індустрії, Державний комітет освіти й Академія наук Китаю. У середині лютого 1996 р. Міністерство державної безпеки Китаю зобов'язало всіх користувачів інтернету зареєструватись у поліції впродовж тридцяти днів [14].

Китай і далі забороняє поширення дисидентських поглядів через інтернет, а також іншої інформації, яку уряд вважає «антидержавною пропагандою». Влада КНР повсякчас блокує західні сайти новин – *CNN*, *BBC*, *Reuters*, *WashingtonPost*.

У березні 2002 р. у *В'єтнамі* заарештували двох дисидентів – ЛеЧіКванга та Трен Хуе – за публікування в інтернеті документів з критикою на адресу уряду. Згідно з повідомленням, одержаним «Репортерами без кордонів», дисидентів було заарештовано за поширення «небезпечної інформації» [15].

В *Ізраїлі* пройшов перше читання закон, в якому передбачається пряма цензура інтернету. Він зобов'язує всіх ізраїльських інтернет-провайдерів за замовчуванням встановлювати клієнтам фільтри, що відтинають доступ до «небезпечних» сайтів: онлайн-казино, порносайтів і сайтів, які пропагують насильство. При цьому 56 % євреїв підтримують ухвалення такого закону [16]. Цей закон почав діяти від 2008 р., проте в 2009 р. Комісія з питань законодавства скасувала його з таким обґрунтуванням: «...єдиним правильним способом гарантування безпеки інтернет-користувачів є демократія, а не стеження», а спроба ввести такий закон – це ніщо інше, як «обмеження свободи слова в Ізраїлі, подібне до країн третього світу. Втручання держави у свободу слова і самовираження неприпустиме» [11].

У березні 2009 р. організація «Репортери без кордонів» опублікувала звіт «Вороги інтернету», в якому акцентувалось на 12 країнах, в яких чиниться найбільший тиск на доступ до

мережевих ресурсів: Бірма (М'янма), В'єтнам, Єгипет, Іран, Китай, Куба, Саудівська Аравія, Північна Корея, Сирія, Туніс, Туркменія та Узбекистан. У списку країн, які потрапили під особливий нагляд захисників свободи слова, – Австралія, Бахрейн, Білорусь, Зімбабве, Ємен, Малайзія, Об'єднані Арабські Емірати, Таїланд, Шрі-Ланка, Еритрея та Південна Корея. Австралія має намір ввести загальнонаціональну систему веб-фільтрів, Південна Корея вважається однією з найбільш інтернетизованих країн світу. У доповіді також відзначається, що Білорусь у червні 2008 р. оголосила про наміри використовувати китайський досвід блокування небажаних сайтів [13, с. 3].

У *Південній Кореї*, в якій інтернет є практично в кожній домівці, діє закон, відповідно до якого портали з аудиторією понад 300 000 відвідувачів на день не мають права оприлюднювати коментарі під псевдонімами. Причому 63 % населення країни підтримують ідею заборони публікування анонімних коментарів на будь-яких сайтах [17].

У контексті боротьби з тероризмом уряд *Російської Федерації* максимально обмежує тематичний діапазон інформації, що з'являється на сайтах російських електронних видань. Приміром, у 2002 р., коли було захоплено заручників під час спектаклю «Норд-Ост», керівник групи бойовиків виступив у прямому ефірі інтернет-версії каналу «Ехо Москви»; журналістів звинуватили у підтримці терористів, а сайт заблокували. Працівникам так і не вдалося довести, що вони просто виконували свою роботу – доносили до аудиторії відомості з місця події.

Ще далі в контексті боротьби проти тероризму пішов уряд *Великобританії*: тут розробили законопроект, відповідно до якого розвідувальній спецслужбі MI-5 надається доступ до всього електронного листування на теренах країни [18].

Однією з основних проблем, з якою зіштовхуються працівники мас-медіа та користувачі, є поширення матеріалів із протизаконним чи компрометаційним змістом. У своєму Плані заходів щодо безпечного користування інтернетом [19] Комісія Європейського Парламенту та Ради Європи виокремлюють такі напрями діяльності, які найчастіше бувають об'єктами зловживання:

- національна безпека (інструкції з виготовлення вибухових пристроїв та виробництва наркотиків, інструкції з проведення терористичних акцій);
- захист неповнолітніх (сцени насильства, порнографія);
- захист людської гідності (підбурювання до расової ненависті чи расової дискримінації);
- економічна безпека (шахрайство, інструкції з піратського використання кредитних карток);
- захист інформації (діяльність хакерів);

- захист приватного життя (недозволена передача персональних даних, електронне переслідування);
- захист репутації (наклепи у пресі, незаконна порівняльна реклама);
- інтелектуальна власність (незаконне поширення творів, захищених авторським правом).

Саме непорушення цих пунктів має слугувати передумовою морально чесною інформаційною діяльністю мас-медій у мережі. Випадки порушення тих чи інших прав або свобод користувачів інтернету, поширення неправдивої інформації, пліток є тими елементами, які дискредитують ЗМІ та породжують недовіру аудиторії до інформаційного джерела. Боротьба проти матеріалів, що мають протизаконний зміст, потребує міжгалузевої співпраці щодо обмеження поширюваних даних, її результати доцільні в умовах системи саморегулювання функціонування на

Джерела і література

1. Целиков Д. Лен Клейнрок: развитие Интернета сдерживают искусственные барьеры / Д. Целиков // Компьюлента. – 2009. – 31 серп.
2. Закон РФ «О средствах массовой информации» (о СМИ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakonrf.info/zakon-o-smi/>.
3. Федеральный закон о внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации в связи с совершенствованием правового регулирования в сфере средств массовой информации от 14.06.2011 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.consultant.ru/online/base/?req=doc;base=LAW;n=115124.
4. ГОСТ 7.83-2001. Межгосударственный стандарт. СИБИБД. Электронные издания. Основные виды и выходные сведения [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://plasma.karelia.ru/about/e-pub-about.html>.
5. Зілгалов В. Новий закон про ЗМІ обмежить свободу / В. Зілгалов // Персонал-плюс. – 2008. – 20–24 черв. – № 24.
6. Парламент Казахстана приравнивает интернет-видання до ЗМІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://telekritika.ua/news/2009-06-24/46426>.
7. Горшкова Л. Проблема идентификации субъекта и объекта в сети интернет [Електронний ресурс] / Л. Горшкова. – Режим доступу: <http://www.lawmix.ru/comm/980/>.
8. Журавський В. Україна на шляху до інформаційного суспільства / В. Журавський, М. Родіонов, І. Жиляев. – К. : ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2004. – 484 с.
9. Акопов А. Взгляд на проблемы сетевой журналистики изнутри и снаружи Интернета / А. Акопов // Ростовская электронная газета. – 2000. – 23 июня. – № 15 (45).
10. Рассолов И. Право и интернет: теоретические проблемы : дис. ... д-ра юр. наук : 12.00.14 / И. Рассолов. – М., 2008. – 357 с.
11. Отклонён законопроект о цензуре в интернете [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ecom.org.il/news/internet_israel/2009/07/12/law5.html.

високому рівні, спрямованої на захист таємної інформації чи інформації з обмеженим доступом.

Висновки. У результаті проведеного дослідження ми доходимо висновку, що об'єктом регулювання в галузі інтернету можуть бути відносини операторів і користувачів як між собою, так і у взаємостосунках з іншими особами чи державними органами у зв'язку з передачею інформації та наданням інформаційних послуг. Причому нормативні акти часто розробляє не держава – вони напрацьовуються безпосередньо співтовариствами користувачів (саморегулювання) і мають рекомендаційний характер. Саморегулювання як явище передбачає наявність деяких правил, з якими погоджуються учасники групи, а також механізмів контролю за виконанням цих правил. Хоча в багатьох випадках вони є номінальними, а їх невиконання не передбачає відчутних покарань.

12. Барбрук Р. Калифорнийская идеология [Електронний ресурс] / Р. Барбрук, Э. Камерон. – Режим доступу: http://vladivostok.com/Speaking_in_Tongues/calif.htm.

13. *Internet Enemies*. – Paris : Reporter without Borders, 2009. – 39 p.

14. Sorensen K. Silencing the Net: the Treatto Freedom of Expression On-line [Електронний ресурс] / К. Sorensen // Human Rights Watch. – 1996. – May. – Vol. 8. – No. 2 (G). – Режим доступу: http://www.epic.org/free_speech/intl/hrw_report_5_96.html.

15. Права людини та інтернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.internetrights.org.ua/index.php?page=chapters&id=17>.

16. В Израиле ввели интернет-цензуру [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nr2.com.ua/technology/166563.html>.

17. Складаревский Е. Интернет в Южной Кореи [Електронний ресурс] / Е. Складаревский. – Режим доступу: <http://uforum.uz/showthread.php?t=11815>.

18. Солдатов А. МИ5: охота на шпионов закончена [Електронний ресурс] / А. Солдатов, И. Бороган. – Режим доступу: <http://www.agentura.ru/press/about/jointprojects/versia2/russiauk/mi5>.

19. План заходів щодо безпечного користування інтернетом Комісії Європейського Парламенту та Ради Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://internetrights.org.ua/index.php?page=edri-gram&n=2.7>.

Reference list

1. Celikov D. Len Klejnrok: razvitie Interneta sderzhivajut iskusstvennye bar'ery / D. Celikov // Komp'julenta. – 2009. – 31 serp.
2. Zakon RF «O sredstvah massovoj informacii» (o SMI) [Electronic resource]. – Reference: <http://www.zakonrf.info/zakon-o-smi/>.
3. Federal'nyj zakon o vnesenii izmenenij v otdel'nye zakonodatel'nye акты Rossijskoj Federacii v svjazi s sovershenstvovaniem pravovogo regulirovanija v sfere sredstv massovoj informacii ot 14.06.2011 g.

- [Electronic resource]. – Reference: www.consultant.ru/online/base/?req=doc;base=LAW;n=115124.
4. *GOST 7.83-2001. Mezhsudarstvennyj standart.SIBID.Jelektronnye izdaniya.Osnovnye vidy i vyhodnye svedeniya* [Electronic resource]. – Reference: <http://plasma.karelia.ru/about/e-pub-about.html>.
5. *Zilhalov V. Novyi zakon pro ZMI obmezhyt svobodu / V. Zilhalov // Personal-plus. – 2008. – 20–24 cherv. – № 24.*
6. *Parlament Kazakhstanu pryryvniav internet-vydannia do ZMI* [Electronic resource]. – Reference: <http://telekritika.ua/news/2009-06-24/46426>.
7. *Gorshkova L. Problema identifikacii subyekta i obyekta v seti internet* [Electronic resource] / L. Gorshkova. – Reference: <http://www.lawmix.ru/comm/980/>.
8. *Zhuravskiy V. Ukraina na shliakhu do informatsionoho suspilstva / V. Zhuravskiy, M. Rodionov, I. Zhylihaiev. – K. : IVTs «Vydavnytstvo «Politekhnik», 2004. – 484 s.*
9. *Akopov A. Vzglyad na problemy setевой zhurnalistiky iznutri i snaruzhi Interneta / A. Akopov // Rostovskaja jelektronnaja gazeta. – 2000. – 23 iyunja. – № 15 (45).*
10. *Rassolov I. Pravo i internet: teoreticheskie problemy : dis. ... d-ra jur. nauk : 12.00.14 / I. Rassolov. – M., 2008. – 357 s.*
11. *Otklonjon zakonoproekt o cenzure v internete* [Electronic resource]. – Reference: http://www.ecom.org.il/news/internet_israel/2009/07/12/law5.html.
12. *Barbruk R. Kalifornijskaja ideologija* [Electronic resource] / R. Barbruk, Je. Kameron. – Reference: http://vladivostok.com/Speaking_in_Tongues/calif.htm.
13. *Internet Enemies. – Paris : Reporter without Borders, 2009. – 39 p.*
14. *Sorensen K. Silencing the Net: the Treatto Freedom of Expression On-line* [Electronic resource] / K. Sorensen // Human Rights Watch. – 1996. – May. – Vol. 8. – No. 2 (G). – Reference: http://www.epic.org/free_speech/intl/hrw_report_5_96.html.
15. *Prava liudyny ta internet* [Electronic resource]. – Reference: <http://www.internetrighs.org.ua/index.php?page=chapters&id=17>.
16. *V Izraile vveli internet-cenzuru* [Electronic resource]. – Reference: <http://www.nr2.com.ua/technology/166563.html>.
17. *Skljarevskij E. Internet v Juzhnoj Koree* [Electronic resource] / E. Skljarevskij. – Reference: <http://uforum.uz/showthread.php?t=11815>.
18. *Soldatov A. MI5: ohta na shpionov zakonchena* [Electronic resource] / A. Soldatov, I. Borogan. – Reference: <http://www.agentura.ru/press/abot/joint-projects/versia2/russiauk/mi5>.
19. *Plan zakhodiv shchodo bezpechnoho korystuvannia internetom Komisii Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady Yevropy* [Electronic resource]. – Reference: <http://inter->

Примітка

Мережеве лібертаріанство – неформальна ідеологія, яка віртуально встановилася у просторі глобальної мережі, головним лейтмотивом якої є максимальне обмеження втручання держави у процес циркуляції інформаційних потоків. Найвідомішим документом, у якому визначилися ідейні настанови мережевого лібертаріанства, є «Декларація незалежності кіберпростору» Дж. Барлоу.

Подано до редакції 14. 04. 2015 р.

Городенко Л. М.

Зарубежная практика регулювання сетевой комунікації.

РЕФЕРАТ. В статье рассматривается опыт зарубежного регулирования сетевой коммуникации и новейших медиа. Подается расширенное видение российских законодателей о деятельности сетевых СМИ и определение их правового статуса. Косвенно упоминаются примеры регулирования медиа в интернете на постсоветском пространстве. Описываются примеры государственного регулирования в некоторых странах Европы, Азии и в Соединенных Штатах Америки.

Ключевые слова: сетевая коммуникация, новые медиа, регулирование.